

DS2

Benjamin Verdonck trekt
naar De Maan voor de
magie van figurentheater

'Met figurentheater ga je naar de kern van de zaak'

REPORTAGE THEATER Voor zijn eerste kindervoorstelling dompelde theatermaker Benjamin Verdonck zich onder in het bijzondere erfgoed van De Maan, al sinds de jaren 70 een pionier in het figurentheater. 'Als een pop zegt dat ze in een koffiepot woont, dan geloof je dat.'

De foyer van De Maan ziet eruit als een ontplofte bouwwerf. Gereedschapskisten, dozen vol kabels en bizarre objecten – pingpongballen op wieljes, iemand? – staan kriskras door elkaar. Morgen is de eerste schoolvoorstelling van *Een grot vol slijm met een rietje* en iedereen is duidelijk nog in klusmodus.

Voor zijn eerste kindervoorstelling, in samenwerking met Lucas van Haesbroeck, was theatermaker Benjamin Verdonck (51) dan ook behoorlijk ambitieus: hij ging aan de slag met oude decors uit het rijke erfgoed van De Maan, dat in 1948 – toen nog onder de naam Mechels Stadspoppentheater – werd opgericht door pionier Jef Contyn. In het Mechelse Speelgoedmuseum hebben veel historische poppen, decors en tekeningen een laatste onderkomen gevonden. 'Voor sommige architectstukken heb ik met mijn leven gevochten om ze te bewaren', lacht Paul Contyn (62), de derde en laatste generatie poppenspelers uit de beroemde familie. 'Poppen zijn nu eenmaal bezield, je kunt niet zomaar hun ogen gebruiken om een nieuwe figuur te maken.'

Machu Picchu

Verdonck en Contyn nemen me mee naar de theaterzaal, waar enkele vintage decorstukken een geheimzinnig natuurandschap vormen. Een geschilderd dennenhos met in zijn schaduw een spookachtig herenhuis, twee grijze bergen, een stadswal met een uitkijktoren en in het midden van het podium een gigantische ballon die een maan moet voorstellen ... Contyn weet nog precies uit welke voorstelling alles komt.

'Die berg, een verwijzing naar Machu Picchu in Peru, komt uit een stuk over de Inca's uit 1970', blikt Contyn terug. 'Dat was toen heel vooruitstrevend, want niemand kende die wereld hier, alleen de sprookjes van *Duizend-en-een-nacht*'. In de jaren 70 en 80 stond De Maan internationaal bekend om zijn vernieuwende aanpak. De handgeschilderde decors zagen eruit als een levend prentenboek, vertelt Contyn. Door het speciale 'trailsysteem'

konden de machinisten heel snel wisselen tussen een bos of een kasteel, bijna zoals op tv. De acteurs speelden in een levensgrote maquette met de poppen boven hun hoofd, zodat ze door het decor konden lopen.

Hedendaagse poppenkast

Het is niet moeilijk om te zien waarom Verdonck verliefd werd op het erfgoed van De Maan. De laatste jaren legde de theaterma-

ker zich steeds meer toe op de creatie van

magische kijkdozen, hedendaagse poppenkasten bijna, waarin hij houten cirkels, driehoeken en vierkanten volledig handmatig met touwjes laat bewegen. In *De tijdgeret de zebra en de vogel vliegt verschrinkt weg* (2022) liet hij zelfs levensgrote primaire vrouwen in snoepkturen over het podium van de Bourla zweven, een woordeloos Kandinsky-ballet.

'We associëren figurentheater te makkelijk met ouderwetse verhalen'

Benjamin Verdonck
Theatermaker

Waar Contyn is grootgebracht in de traditie van het klassieke figurentheater, houdt Verdonck meer van abstracte objecten. Het sluit aan bij zijn ecologische wereldbeeld, waarin de mens niet langer letterlijk en figuurlijk – centraal staat op het toneel. In *Een grot vol slijm met een rietje* zie je dan ook geen poppen. 'De laatste jaren heb ik mezelf als theatermaker steeds meer ten dienste van de dingen gesteld,' zegt Verdonck. 'Deze decors stonden altijd op de achtergrond, maar nu mogen ze op zichzelf bestaan.'

Dansende driehoek

Of het nu objecten, figuren of decors zijn, Verdonck en Contyn vinden het allebei magisch om iets niet-menselijks te anime-

ren. 'Wat een klasse', zegt Verdonck enthousiast, terwijl hij een pauw op bibberende wieljes voortduwt. Als hij vervolgens de paraplù met gouden pauwenogen in zijn staart opendoet, kijkt iedereen met verwondering toe. Waarom blijft figurentheater toch zo magisch? 'Het laat je toe

om via de abstractie terug naar de kern van de zaak te gaan', vindt Contyn. 'Een acteur speelt in een voorstelling en daarna in een tv-serie, terwijl een pop altijd uniek is. Als een pop zegt dat ze in een koffiepot woont, dan geloof je dat direct.' Verdonck beaamt: 'Een menselijke acteur kan niet aan zichzelf ontsnappen. Maar een driehoekje dat dans, dat is wonderlijk. Het kan zich helemaal lossen van alles wat we kennen, net zoals in een sprookje.'

Niet daarom vinden ze het allebei jammer dat het ambacht van de poppenspeler aan het verdwijnen is. 'Dat komt omdat we figurentheater te makkelijk associëren met ouderwetse verhalen, waarin de prins de prinses wakker kust. Maar kijk naar de films van Wes Anderson, dat is ook poppentheater, maar dan met echte mensen', zegt Contyn. 'In Frankrijk en Duitsland zijn er nog speciale scholen waar je het ambacht kunt leren. In Vlaanderen gooien we helaas graag dingen weg, terwijl er genoeg talent is en je de traditie op een prachtige manier kunt hergebruiken.'

Charlotte De Sommele

Benjamin Verdonck met Paul Contyn, pionier van het figurentheater. © Kristof Vadino

Benjamin Verdonck is gefascineerd door de magie van figurentheater. © Kristof Vadino